

POSTANOWIENIE

Dnia 22 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący)

SSN Agnieszka Piotrowska

SSN Dariusz Zawistowski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa K.G.

przeciwko A.G., J.G., A.G.1, P.G. i B.G.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 22 lutego 2023 r.

w Izbie Cywilnej w Warszawie,

zażalenia A.G.

na wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku

z 29 kwietnia 2022 r., sygn. akt III Ca 988/21,

**uchyła zaskarżony wyrok i pozostawia orzeczenie
o kosztach postępowania zażaleniowego do rozstrzygnięcia
w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Gdańsku wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2022 r. uchylił wyrok Sądu Rejonowego Gdańsk- Południe w Gdańsku z dnia 5 czerwca 2017 r., zniósł postępowanie za okres od dnia 9 lutego 2016 r. i przekazał sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Sąd Okręgowy stwierdził, że w toku postępowania przed Sądem Rejonowym doszło do „błédnego umorzenia postępowania w stosunku do uczestnika A.G.1”. W ocenie Sądu drugiej instancji jego udział w postępowaniu jako współwłaściciela nieruchomości był konieczny. W wyniku umorzenia postępowania A.G.1 utracił możliwość udziału w sprawie „czym

pozbawiony został możliwości obrony swoich praw”. Sąd Okręgowy uznał, że zgodnie z art. 379 pkt 5 k.p.c. spowodowało to nieważność postępowania, co nakazywało uchylenie zaskarżonego wyroku na podstawie art. 386 § 2 k.p.c.

W zażaleniu pozwana A.G. zarzuciła naruszenie art. 386 § 2 w zw. z art. 379 pkt 5 k.p.c. Wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Gdańsku do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy wyraził stanowisko, że udział w postępowaniu A.G.1 był konieczny z uwagi na charakter postępowania w sprawie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, odwołując się do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2017 r. (III CZP 31/17, OSNC 2018, nr 4, poz. 39). Z tego względu uznał za wadliwe uwzględnienie przez Sąd pierwszej instancji cofnięcia pozwu wobec A.G.1 i umorzenie wobec niego postępowania. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury w postępowaniu zażaleniowym prowadzonym przed Sądem Najwyższym, w przypadku zaskarżenia orzeczenia kasatoryjnego sądu drugiej instancji, kognicja Sądu Najwyższego została ograniczona do zbadania, czy zasadnie został zastosowany art. 386 § 2-4 k.p.c. W rozpoznawanej sprawie przedmiotem postępowania był zatem wyłącznie zarzut naruszenia art. 386 § 2 k.p.c., z uwzględnieniem podstawy nieważności postępowania przyjętej przez Sąd Okręgowy (art. 379 pkt 5 k.p.c.).

Sąd drugiej instancji uznał, że A.G.1 został pozbawiony możliwości obrony swoich praw, gdyż na skutek umorzenia wobec niego postępowania, w wyniku częściowego cofnięcia pozwu, „utracił on możliwość uczestniczenia w postępowaniu”. Powyższe stanowisko zostało zasadnie zakwestionowane w zażaleniu pozwanej A.G.. Sąd pierwszej instancji umorzył postępowanie wobec pozwanego A.G.1 postanowieniem z dnia 9 lutego 2017 r., błędnie wskazując w nim datę 9 lutego 2016 r., czego nie uwzględnił Sąd Okręgowy. Postanowienie to uprawomocniło się wobec odrzucenia zażalenia pozwanego A.G.1 na mocy postanowienia Sądu Rejonowego Gdańsk- Południe w Gdańsku z dnia 17 maja 2017 r. Po uprawomocnieniu się postanowienia w przedmiocie umorzenia postępowania A.G.1 utracił status strony w toczącym się nadal postępowaniu. Od

tego czasu, do chwili wydania wyroku przez Sąd Rejonowy, postępowanie toczyło się bez jego udziału. W tym postępowaniu A.G.1 nie mógł zatem zostać pozbawiony możliwości obrony swoich praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. Z tego względu zarzut naruszenia art. 386 § 2 k.p.c. był uzasadniony i zaskarżony wyrok podlegał uchyleniu na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.

Odrębnym zagadnieniem, które nie podlegało rozpoznaniu w ramach postępowania zażaleniowego, jest kwestia dotycząca oceny skutku wadliwego ukształtowania strony podmiotowej postępowania w sprawie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, w przypadku, gdy w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji nie brały udziału wszystkie osoby, które powinny w nim uczestniczyć z uwagi na zachodzące współuczestnictwo konieczne. Skutki takiej sytuacji procesowej podlegają wówczas ocenie z punktu widzenia możliwości uwzględnienia powództwa.

as